

λων. Ἐπὶ τούτοις στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα ἐκπεμφθέντα ὑπὸ τοῦ Καλλέργη κατελάμβανον τὰς θύρας τῆς Τραπεζῆς, τοῦ Κεντρικοῦ ταμείου, τῶν Γραμματειῶν καὶ ἐξηνάγαζον εἰς ὑποχώρησιν τὸν μοίραρχον τῆς χωροφυλακῆς Κουτσογιαννόπουλον, ὅστις μετὰ τινῶν ἰππέων χωροφυλάκων παρημποδίζει ἐν τῇ ὁδῷ Ἐρμού τὸ πλῆθος ἵνα προσέλθῃ εἰς τὰ Ἀνάκτορα. Οὕτως ἢ ἐν τῇ πλατείᾳ τῶν ἀνακτόρων συνάθροισις, ὀλίγη κατ' ἀρχάς, τὸ πλεῖστον ἐκ τοῦ σώματος τοῦ Καλλέργη καὶ τῶν ἀποφυλακισθέντων συνισταμένη, κατέστη πυκνοτέρα καὶ ἰδίᾳ μετὰ τὴν προσέλευσιν καὶ τοῦ Σχινᾶ μετὰ τὸν πυροβόλον, ὅστις ὅμως συνηνώθη μετὰ τῶν ἀποστατῶν, τῶν πυροβολιστῶν ἀνακραζάντων μετὰ τῶν συναδέλφων τῶν «Ζήτω τὸ Σύνταγμα». Τῆ 3 ὥρα τῆς νυκτὸς προσήλθον καὶ οἱ πολιτικοὶ ἀποστάται, οἱ καὶ μέλη τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὁ Α. Μεταξᾶς, ὁ Λόντος, ὁ Ζωγράφος, ὁ Τζούρτζης, διήλθον διὰ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ ἐπευφημούμενοι, μετέβησαν εἰς τὸ πλῆσιον κατὰστημα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ ἀποστείλαντες διαγγελεῖς προσεκάλεσαν ἐσπευσμένως τοὺς συναδέλφους αὐτῶν συγκροτηθείσης συνεδρίας μετὰ βραχείαν συζήτησιν συνετάχθη προκήρυξις πρὸς τὸν λαὸν ἀναγγέλλουσα ὅτι τὸ Συμβούλιον συμμερίζεται τοὺς πόθους αὐτοῦ καὶ ἀναφορὰ πρὸς τὸν Βασιλέα δι' ἧς ἐπέζητεῖτο ἡ ἀνακήρυξις τοῦ συντάγματος. Τὴν ἀναφορὰν ταύτην μεταβάσα ἐπέδωκε πρὸς τὸν Βασιλέα ἐπιτροπεία τοῦ Συμβουλίου ἀποτελουμένη ὑπὸ τοῦ Κουντουριώτου, Μαυρομιχάλη, Αἰνιᾶνος, Ψύλλα, Λόντου καὶ Προβελεγγίου· ἐνῶ δὲ ἦν ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη παρὰ τῷ βασιλεῖ οἱ πρεσβευταὶ τῶν δυνάμεων μὴ ἐξαιρουμένου καὶ τοῦ τῆς Ἀγγλίας ἐζήτησαν ἴδειαν ἵνα εισέλθωσιν εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἀλλ' ὁ Καλλέργης ἤρνηθη, τῇ μυστικῇ συμβουλῇ καὶ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ἀγγλίας. Οἱ πρεσβευταὶ τῆς Πρωσσίας καὶ Αὐστρίας διεμαρτυρήθησαν, ἀλλὰ κατὰ τοιαύτας στιγμὰς οὐδεμίαν ἔχουσιν ἰσχύον διαμαρτυρίαι μὴ ἐνισχυόμεναι ὑπὸ λογῶν.

Τὰ διατάγματα τῆς 3ης Σεπτεμβρίου

Ἐνῶ δὲ ὁ λαὸς καὶ ὁ στρατὸς ἀγωνιῶν ἀνέμενε τὸ ἀποτέλεσμα, τρώγων ταῦτοχρόνως καὶ ἄρτους θερμούς οὓς προνοητικὸς τις μεταβὰς εἰς τοὺς κλιθῆνους ἔκομισε χάριν τῶν πειναλέων στρατιωτῶν, τῶν ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους ἐκεῖ ἱσταμένων — ἦτο ἡδὴ ἡμέρα — ἡ ἐπιτροπεία ἔχουσα συναρωγούς καὶ τοὺς δακρυβρέκτους ὀφθαλμούς τῆς βασιλείας προσεπάθει νὰ πείσῃ τὸν βασιλέα ἵνα ἱκανοποιήσῃ τὴν αἴτησιν τοῦ λαοῦ. Τέλος ὁ βασιλεὺς ἐνέδωκε καὶ ὑπέγραψε δι' ἄρχαυκα δι' οὗ τῆ προτάσει τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας «θέλει συγκαλεσθῆ ἐντός τοῦ πολὺ τριῶντα ἡμερῶν Ἐθνικὴ συνέλευσις διὰ νὰ συντάξωμεν μετ' αὐτῆς τὸ σύνταγμα τοῦ κράτους» καὶ ἕτερον δι' οὗ διωρίζετο πρωθυπουργὸς καὶ ἐπὶ

τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς ὁ Α. Μεταξᾶς, ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὁ Α. Λόντος, ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὁ Κ. Κανάρης, ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὁ Δ. Μανσόλας, ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὁ Λ. Μελάς καὶ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὁ Μ. Σχινᾶς. Ἔτερα δύο διατάγματα ὠρίζον τὴν παῦσιν τῶν τέως ὑπουργῶν, τὸν ὄρκον τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν ἔχοντα ὡς ἐξῆς: «Ὁρκίζομαι πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ τὸν Συνταγματικὸν Θρόνον καὶ ἀπαρασάλευτον ἀφοσίωσιν εἰς τοὺς κατὰ τὰ σήμερον ἐγκριθσομένα μέτρα διὰ τῆς Ἐθνικῆς συνέλευσεως καθιερωθησομένου συνταγματικὸς θεσμοῦς» καὶ τέλος τὴν ἀπόλυσιν πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Κράτους διατελούντων ξένων, ἐκτὸς τῶν ἀρχαίων φιλελλήνων. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν διαταγμάτων τούτων προεκάλεσε μικρὰν τινα τὸ πρῶτον σύγχυσιν ἕνεκα παρεξηγήσεως, εἶτα δὲ τὰς ζωηράς τοῦ πλῆθους ἐπευφημίας. Τότε ἐπετράπη εἰς τοὺς πρεσβευτὰς ἡ εἰσοδος εἰς τὰ ἀνάκτορα, καίτοι οἱ ἀποστάται δὲν ἤρκοοντο εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὅπερ ἐκήρυξε τὴν 3 Σεπτεμβρίου ἀήμεραν ἑορτάσιμον εἰς τὸ ἔθνος ὡς παραγωγὸν λαμπροῦ μέλλοντος», ἀλλὰ καὶ ἐζήτησαν τὴν ἔκφρασιν τῶν εὐχαιρῶν τοῦ βασιλέως πρὸς τοὺς στρατιώτας καὶ τὴν ἀπονομὴν αὐτοῖς ἀριστείου. Ἡ σκαιὰ αὕτη ἀπαίτησις ἤκιστα βεβαίως τιμᾶ τοὺς ὑποβαλόντας αὐτήν· ἐνδαχυρὸς ὁ βασιλεὺς ὑπεχώρησε καὶ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ καὶ ὑπέγραψε δύο διατάγματα· διὰ τοῦ ἐνὸς ἀνεγνώριζε «τὴν ἡμέραν τῆς 3 Σεπτεμβρίου ὡς ἡμέραν ἀριστεύσεως τοῦ στρατοῦ, καὶ τῶν πολιτῶν τῆς πρωτευούσης καὶ ἀπάντων τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὰ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην πραχθέντα» καὶ διέταττε τὴν ἀπονομὴν εἰς τὸν στρατὸν καὶ τοὺς πολίτας σιδηροῦ ἀριστείου φέροντος ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέρους ἐπιγραφὴν 3 Σεπτεμβρίου 1843 καὶ ἀπὸ τοῦ ἑτέρου Συνταγματικὸς Θρόνος καὶ κρεμάμενον ἀπὸ ταινίας πορφύρας· διὰ τοῦ ἑτέρου ἀπένευμε τὴν βασιλικὴν εὐχαρίστησιν εἰς τὸν δικαίτην τῆς φρουρᾶς συνταγματάρχην Δημήτριον Καλλέργην, εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου Ἀθηναίων συνταγματάρχην Γ. Μακρυγιάννην καὶ λοιποὺς ἀνωτέρους καὶ κατωτέρους ἀξιωματικούς.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν διαταγμάτων τούτων, τῆ 3 μ. μ. ὥρα ὁ στρατὸς παρήλασε πρὸ τῶν ἀνακτόρων κορυγάζων «Ζήτω ὁ συνταγματικὸς βασιλεὺς Ὁθων ὁ Α'» καὶ μουσικῆς παιανίζουσας ἐπανέκαμψεν εἰς τὸν στρατῶνα ἀκολουθούμενος καὶ ἐπευφημούμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ· ἡ δὲ νέα κυβέρνησις διὰ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῆς διένειμε προκήρυξιν εὐαγγελιζομένην τὰ γενόμενα ὡς ἐξῆς: «Ἕλληνες. Τέλος πάντων αἱ εὐχαὶ ὑμῶν εἰσηκούσθησαν· ὁ λαός, ὁ στρατὸς τῆς πρωτευούσης καὶ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἐξέφρασαν σήμερον πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν σεβαστὸν ἡμῶν βασιλέα τὰς περὶ συγκαλέσεως καὶ περὶ ὀριστικοῦ Συν-

τάγματος ἐφέσεις τοῦ ἔθνους τὰς ὁποίας καὶ εὐχαρίστως ἀπεδέχθη ἡ Α. Μ. εὐδοκήσασα ἅμα καὶ νὰ καλέσῃ ἡμᾶς εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων. Σπεύδοντες λοιπὸν νὰ σᾶς δώσωμεν τὴν εὐχάριστον ταύτην ἀγγελίαν, σᾶς προσκαλοῦμεν εἰς συντήρησιν τελείαν τῆς τάξεως καὶ τῆς ἡσυχίας, ἵνα συμπληρωθῇ ὁ μέγας σκοπὸς τῆς ἔθνικῆς εὐημερίας, καὶ ἵνα δυναθῶμεν ν' ἀποδείξωμεν ὅτι γνωρίζομεν νὰ ἐκτελῶμεν καὶ τὰ ἀληθῆ συμφέροντα τῆς πατρίδος μας καὶ τὸν εὐσχήμονα τρόπον καθ' ὃν αὐτὰ δύνανται νὰ πραγματοποιηθῶσιν· οὕτω φερόμενοι καὶ τὸ προσῆκον σέβας εἰς τὰς καθιερωσάσας ἀρχὰς ἀποδίδοντες θέλετε δώσει εἰς ἡμᾶς καιρὸν καὶ βοήθειαν πρὸς παρασκευὴν εὐερεσιτίας τῆς ἐντὸς τριακονθημέρου προθεσμίας συγκαλέσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως παρ' ἧς περιμένεται ἡ παγίωσις τοῦ Συνταγματικοῦ Θρόνου εἰς τὴν ἡμετέραν πατρίδα καὶ τὸ εὐτυχὲς μέλλον αὐτῆς». Καὶ οὕτως ἐντὸς ὀλιγίστων ὥρων κατελύθη ἀναιμάκτως ἡ ἀπόλυτος ἐν Ἑλλάδι μοναρχία.

«Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ὁ περιδιαβάζων εἰς τὴν πλατείαν, λέγει ἡ ἐφημερίς Ἀθηναῖα, δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ σημεῖον δι' οὗ νὰ συμπεράνῃ ὅτι λαὸς ὀλοκλήρος καὶ στρατὸς ἐξετέλεσαν ἐκεῖ πρὸ ὀλίγου μίαν ἐπανάστασιν. Εἰς τοῦτο πάντες ἐχάρησαν καὶ οἱ Ἕλληνες ἔδειξαν πόσον προέβησαν εἰς τὸν πολιτισμὸν, πόσον κατενόησαν τὰ δικαιώματά των καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν πρέπει νὰ τ' ἀποκτήσωσι, χωρὶς ν' ἀφῆσωσιν οὐδεμίαν κηλίδα εἰς τὴν ἱστορίαν. Δέκα ἔτη τοὺς ἐσκοφάντησαν ὡς ἀνθρώπους πλήρεις παθῶν καὶ μίσους καὶ δόλου, τοὺς ἐξηυτέλισαν ὡς ὑπομένοντας τὴν δουλείαν καὶ τὴν διαφθορὰν καὶ εἰς μίαν ἡμέραν ἔδειξαν οὗτοι πόσον εἶναι ζηλότυποι τῆς ἐλευθερίας των, πόσον εἶναι ἐπιεικεῖς μετὰ τὴν νίκην, πόσον εἶναι γενναῖοι πρὸς τοὺς προξένους τῆς δυστυχίας των».

Ε. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

ΣΤΑΓΟΝΕΣ

Ἐὰν τὰ παραπτώματα τοῦ ἔρωτος εἴνε συγγνωστά, πρέπει νὰ συγχωρῶνται πρὸ πάντων εἰς τὰς γυναῖκας, αἵτινες δι' αὐτοῦ βασιλεύουσι.

✱

Σωφρονίζονται ὅσοι δὲν εἴνε πλέον εἰς θεῖον ν' ἀρέσκωσιν εἰς τὰς γυναῖκας.

✱

Ἡδορὴ ἕνεκα τῆς ὁποίας εἴμεθα βέβαιοι διὰ βραδύτερον θὰ μεταμεληθῶμεν, δὲν εἴνε εὐχάριστος.

✱

Ἄς ἐξηγήσῃ ὅστις δὲ αἰαί τὰς γυναῖκας.

✱

Δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν ἀπὸ τὰς μάλλον ἐπιτιμους γυναῖκας νὰ μὴ ἔχωσι παρουσίαν· ἡ πρώτη ἔμφυτος ὀργὴ τῶν ἀρίστων ὡς καὶ τῶν χειρίστων εἴνε ὁ δόλος.